

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Canones in tabulas motuum stellarum - Cod. Ettenheim-Münster 33

Stöffler, Johannes

[16./17. Jahrh.]

In tabulas lunare canones

[urn:nbn:de:bsz:31-103116](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-103116)

In tabulas Lunares Canones

Astronū observatores aut xohig indices, magnū
admodū tradiderūt hūc in hoc fibralestia
Dominū, infligē & opatione Soli p̄ affig=
nates Dominū principalissimū ac potētissi=
mū, postea hūc Neq̄ eig demōstratō vi=
res defecerūt Ne hūc int̄ ora astra nobis
ppingōr est Et Exte p̄le hūmūm p̄i mag=
nitūdine alia astra vident Libera a repres=
sione, quā neci p̄te oēs p̄te p̄te afferti
vires perdere dicitur Habet & hūc in sub=
reliby regibz similitudine magna p̄gdo
phelidiano libro fūtz attestat & inq̄=
ente hūc p̄p̄a est neq̄ p̄p̄t q̄similitu=
dine eig in opatione sua eig argumētū
& demōstrā facile patā faciūt Preterea
experientia eig p̄rite testat. hūc em in
rely hūc flūcibz & aquis p̄p̄e mag=
nū h̄ Dominū, & ita p̄ q̄p̄e in hūmo=
rely, & sic in medicis animatiū Quid ma=
ris flūcū & reflūcū ostēdit, aquē multi=
plicatō, hūmiditātū argumētū & demō=
strā, spermātū, seminatō oīm, orōnū, p̄latū

inuisio p[er]turbatioq[ue], curri & conuulsia n[ost]ra d[omi]ni
 inuestat Enare ide p[er]go. tour. 1 quadrup.
 ra. de luna n[ost]ra Maria aut h[uius] vis
 est h[uius]modi (& post pauca) Enagap[er]
 ad h[uius] modu[m] mutacione manifesta voc-
 pora n[ost]ra Enid p[er]turbat[ur] moros h[uius]
 visus eig[ue] dominum, in sanguinis diuertio[n]e
 , phoemaron & aliam medicinam sup-
 hione aut ap[er]tione in albagarig, rec-
 h[uius], dieb[us] d[omi]n[is] morboru[m] in boni ut
 mat[er] mutacionib[us] Vehementib[us], accid[er]e n[ost]ra
 hione, iust[us] p[er]mitti, auri & argenti
 p[er]uagacione, itineu[m] facti acceptio[n]e &
 reb[us] alijs p[er]modu[m] inuenerit d[omi]n[us]
 p[er]andis, inuagandis aut p[er]ficedis facile
 p[er]cipim[us] Enare n[ost]ra dicit Hermet[us] ap[er]tissio
 69 a luna in h[uius] oib[us] rei arripit, firmis
 aut a d[omi]n[us] d[omi]n[us] s[un]t, & ide libro de Ho-
 rulis & h[uius] dicitur detrim[en]ti recipis h[uius]modi
 detrim[en]ti esse long[us] nature Enare etia[m] in-
 flang[ue] d[omi]n[us] n[ost]ra p[er]cipit signa n[ost]ra in-
 modu[m] d[omi]n[us] Enare nisi e[st] n[ost]ra in

• significo ad rem loqui & latini recte adiectatur
 , eius vires efferte igneantur & in errores &
 labuntur plurimos iudicialias cum affectibus
 aut deprementis presentibus aut potius inopias
 , prout sicut ipse nostrae veritatis non diu
 soliditate Quoriam sequitur tubilal omnia
 hinc motu , dinescipi eius habitudines
 & passionis in vngue absolutes , sicut
 pntiles digessim , & optimam actionem
 studiosis remittens sicut Quibus & caritate
 tubilalim lundici intelligencia nonnullas
 oppositiones admodum manifestas adueniunt
 In hunc q̄ sept̄ modū —

Propositio prima

• Tabulas lineares cognoscere Cotinudū
 est oes motus orbis linearum & ee sequen-
 tione ipsa hinc & caritate dinescipi habi-
 tudines sept̄ hinc tubilis gineci Quoriam
 • sicut tetrahedis radiceq̄ media motus hinc , carvi,
 argumeti & veri motus de carone eigne que
 mentissima est Seda radices lineares ut iam
 repositum , ad principia amorem repositi ut quibus

inferius manifestat Tertia motu ydroticam -
 motu in multisq; vspualib; & vccidit dieb; explinat
 Quarta ya copositio motib; lunatic; in horis
 & horaru; fractionib; accommodata est Quinta
 equatione lune p qua veru; gflal motu indiat
 Sexta Lan^{re} lune exponit Septima fide veru
 motu lune in vna hora aut plurib; horis &
 horaru; minutis abfoluit

Propositio, secunda

Radices medij motu lune, centei, argumeti &
 ite veri capitis draconis eigde ad initia amouu christi
 facile oputare Luna gng ppositioe copositio & ple=
 naria declaratio p piam ppositioe sup de sole,
 abide lortei parte pt Diva brantati durti ce=
 empata Inpstatat fupputatione amoretu denve=
 iung Ad annu regni Millefimu quinquagesimu & nonu
 invete eigg initium indece oputare, radices luna=
 re, pma radice medij motu lune, centei, argu=
 meti medij & motu veri capity draconis Annua=
 inerte regit quod ab anno incarnationis regni
 vff; ad initium anni unu oblati flirent Mille
 quingenti & octo anni gpleti & pfecti Postgar
 in abara fupputatorio distinte & iustis assignat
 titulis pmo radice lunares regni in har forma

Radix

Medij moty lūm	Centri lūm	Ar ^{ti} medij &	Vari moty do
5 9 11 42	5 9 11 42	5 9 11 42	5 9 11 42
4 2 11 42	1 17 46 38	6 18 25 24	8 28 4 15

Proportio in talibus q̄ centralibus radicibus lunaribus ordinata in lineis numeris annorum, inuestigato annos p̄ditos q̄pletos s̄q̄ 1500 & coste in lineis numeris annorum nō inuenio Offendo aut̄ in tabula annorum collectorum 1500, numerum rariore p̄p̄iniora, ad r̄ing p̄de supra versis sub titulo medius moty lūm inuenio 5 9 11 42 q̄ sub titulo radia medij moty lūm ad eam r̄gisti eē scripti, 2 sub 2^{is}, in sub minimis, 9 sub 9^{is}, & sub signis, p̄tra s̄q̄ s̄ub s̄itibz s̄itudo Consequit̄ ad s̄m p̄diti numeris annorum r̄gisti 1500 sub titulo r̄tri lūm rapio 5 9 11 42 quē eia sub titulo radia r̄tri ad eam r̄gisti eē nō tute Nō alit̄ op̄os in numeris inuenio ad p̄te numeris 1500 & sub titulo argumētū lūm medij & capitis draconis r̄p̄iq̄ m̄eros eōm eē s̄ribedo sub titulo ḡformit̄ & stabūt talite ordinat̄:

Radix medij moty &   Centri &   Ar^{ti} medij &   Vari moty do &

5 9 11 42	5 9 11 42	5 9 11 42	5 9 11 42
4 2 11 42	1 17 46 38	6 18 25 24	8 28 4 15
9 27 14 26	7 2 26 27	3 10 32 54	4 27 41 0

Et sit absolutus est numerus annorum r̄gisti 1500

Radix

Radix

De annis autem gressibus & oppositis restat adhuc & anni
 gressibus in tabula annorum comparari ostendo & in
 linea X^{ta} decima sub titulo medij motus linea n^o =
 n° 5 5 11 25 31 que subarmato numeris simili
 medij motus linea de alijs aut numeris sub se =
 quibus similis ad solis & annorum gressibus agendum
 est Ita ut numeri illi regis sub gressibus
 simili in tabula esse scribat & apparebunt
 numeri in hunc modum

Radix

medij motus C	Centri C	Arg ^{ti} medij C	Veri motus ob
5 5 11 25	5 5 11 25	5 5 11 25	5 5 11 25
4 2 11 42	1 17 46 38	6 18 25 24	8 28 4 16
9 27 14 26	7 2 25 27	3 10 32 54	4 27 41 9
11 11 25 31	10 22 43 59	0 15 53 47	6 25 18 4

Eade sub quolibet titulo collige numeros in vni, in quo
 ando sex a fractionibus minoribus adim formam
 tradita & adam expositione solis & gressibus
 dicitur ad initium anni noni vero esse
 Radices lineares ad principium anni noni n^o

Radix

medij motus C	Centri C	Arg ^{ti} medij C	Veri motus ob
5 5 11 25	5 5 11 25	5 5 11 25	5 5 11 25
1 10 51 39	7 12 57 4	10 14 52 5	8 21 1 19

Ex quibus radicibus omnes medij motus linea oia
 centra, augmenta media Motus veri regis
 decemio & alia similia & anno nono oblato sequuntur

Propositio tertia

Per tabula opposita & elaborata Radices medij motu
 luna, ceteri, argumenti medij, & veri motu capitis dra-
 conis eigde, ad initia annorum christi facillime ad-
 distere. Hanc expositionem quia propositio fuit de
 sole lucidissima adplicuit. Quare lectore ad eade
 remitto exceptu. tamen bene hoc rursus
 proponit mihi annu novu (in a mutatione
 christi numerat anni 1509) ad cuius initium
 radices lunares sunt oppositas. clivus in hoc
 ministerio ipse numeru annu christi 1509 in
 tabula radium medioru motu luna, ceteri &
 & e dicato annu christi 1509 in numero radi-
 cas elaboratas ad principiu anni novi primo
 radice medij motu & hanc $\frac{5}{8} \frac{5}{8} \frac{11}{8} \frac{2}{8}$ et
 secundo radice ceteri luna talem $\frac{1}{10} \frac{14}{10} \frac{52}{10} \frac{5}{10}$
 $\frac{5}{10} \frac{5}{10} \frac{11}{10} \frac{2}{10}$ Tertio argumenti medij pite
 $\frac{7}{10} \frac{12}{10} \frac{57}{10} \frac{2}{10}$ & tunc quarto veri motu capite
 draconis luna $\frac{13}{10} \frac{5}{10} \frac{5}{10} \frac{11}{10} \frac{2}{10}$ sunt simili ra-
 pitales admodum, porro ergo hoc esse
 radices lunares huius anno accommodandas

Propositio quarta

Mediu motu luna, eius ceteru, argumentu me-
 diu, & veru locu capite draconis ad meridiem

omnibus diei anni dicto citius calculare Invenitur
 quibus oppositis principium quare oppositis supra
 de pole nobis plane administrat Et exemplo
 ut facile rapies Offendit mihi annus nonus in=
 versus (in ab incarnatione Christi supputamus
 1509) et viginti anni dies 25 martij, ad unum
 meridie lunares motus oppositos numerare p=
 ripios Per Adam igitur oppositione quibus ante
 trina suo omni radices ad principium anni qual
 circa scilicet sit

Radix

Medij motz	Centi	Arg ^{ti} medij lune	Veri motz
5 5 m 2	5 5 m 2	5 5 m 2	5 5 m 2
1 10 51 39	7 12 57 2	10 14 52 5	8 21 1 17

Die prima 25 martij ablati 900 in tabula me=
 dia et circa medietate motum lune in 2no in a=
 more: detrahitur aut motus Adam hinc inde admo=
 nitione sub p^{ri}mo hinc inde radice et notatam
 p^{ri}mo subtrahe igitur numerus sit

Radix

Medij motz	Centi lune	Arg ^{ti} medij	Veri motz
5 5 m 2	5 5 m 2	5 5 m 2	5 5 m 2
1 10 51 39	7 12 57 2	10 14 52 5	8 21 1 17
0 26 49 2	8 8 2 45	0 17 27 33	11 25 33 7

Et deinceps in fine addo et p^{ri}mo motz hinc ad ma=
 xime diei 25 martij oblato

• Medius motus C. Ceterum C. Aug^m mediu C. Verg long d
 $\begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \bar{5} & \bar{8} & \bar{m} & \bar{z} \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \bar{3} & \bar{8} & \bar{m} & \bar{z} \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \bar{5} & \bar{8} & \bar{m} & \bar{z} \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{|c|c|c|c|} \hline \bar{5} & \bar{8} & \bar{m} & \bar{z} \\ \hline \end{array}$
 2 7 40 41 | 3 20 59 47 | 11 2 19 38 | 8 15 34 24
 Est igitur linea p^orum eius motu c^olo aut
 mediu in II 7 p^orum 2 41 hoc minuto Ceterum
 aut hinc est $\begin{array}{|c|c|} \hline \bar{3} & \bar{z} \\ \hline \end{array}$ 27 p^orum Quod a medio
motu hinc retrog^ode .1. $\bar{5}$ signorum successio =
in numeratione ostendit ante errorem hinc
esse in un^o 16 p^orum 41 p^orum minuto Aut
 si ubi numeratio p^orum signorum p^orum
 magis fuerit subtrahere autem hinc ab
 eius medio motu 2 restum minus a p^orum
 rigo rigo p^orum signorum successione 2
 de numeris in ante errorem hinc Ceterum
 cepti, ut hic, $\begin{array}{|c|c|c|} \hline \bar{5} & \bar{8} & \bar{m} \\ \hline \end{array}$ autem retro hinc a me-
 dio motu eius remanet 10 16 41 Est igitur
 ante errorem hinc p^orum ordine signorum
 numeratio in un^o 16 $\bar{5}$, 41 in Argonne
 in ante mediu hinc p^orum in p^orum ceterum
 • epirithi eigit g^ontat habet $\begin{array}{|c|c|} \hline \bar{5} & \bar{8} \\ \hline \end{array}$ in hoc
 Verg long rigo deorum hinc est in II
 16 $\bar{5}$, 34 in p^orum in rigo opposito p^orum
 hinc in signis g^ontat Verg long p^orum hinc ut hic
 in II 16 $\bar{5}$, 34 in. hoc.

Propositio quinta

Medium motum lune, eius retia, argum =
 tu & verum locum capiti draconis eiqde
 ad hora quatuorq aut ad fractiones hora-
 rias post & ante meridie brevit^r explorare
 Declarationi hui⁹ propositio^{is} sciant^r propositio 7ma
 plis Luce lectore ad eand^e remitto Gratia m^a
 cepli resumo ois motu lunares ad 25 die
 martij & antequam propositio^{is} repetit^r aut
 inuente, quib⁹ habitis petat quia eand^e motu
 ad hora 11 postmeridiana q^uarta Inq^uid^e
 igit^r m^a 11 g^orit in tabula horaru & minutu
 totu mediu motu lune m^a q^uib⁹ inuente
 in linea rubra horaru & minutaru, et r^esp^e-
 uerso offendo minuet^r oim motu sub pro-
 prijs tabulis, substituendo motu ad meridie
 25 die martij exploray, stabunt igit^r m^a
 uer^e hor parte ordinari

Medij motu	Centu	Arg ^m mediu	Verg loci d ^o
5 5 m 2	5 5 m 2	5 5 m 2	5 5 m 2
2 7 40 41	3 20 59 47	11 2 19 38	8 16 34 24
0 8 2 21	0 11 10 29	0 5 59 17	11 29 58 33

Et facta additione habeo motu omni p[er]fectissimum
ad hora 11 79 meridie g[ra]da, tab[ula] —

Motus lunares ad hora 11 post meridie —

Medij motu &	Cervi &	Arg ^m mediu &	Vex ^m lag 16 ^o
5 9 m 2	5 9 m 2	5 9 m 2	5 9 m 2
2 13 43 2	4 2 10 16 11	9 18 55 8	16 32 57

Et hoc sunt petiti, bene igitur res se habet
De motib[us] lunarib[us] ad horas antemeridiana
mas & ad fractiones horarum sup[er]stadio, sic
venissis diebus decemibus. Ita hoc & alia per
propositionem sextam solis abinde emulcorum —

Propositio sexta —

Vexu motu lune per tabulas certo coputo
interim inveniuntur primo ad hora p[ro]positum
p[er]ta ad meridie & quarta h[ab]it, aut ad
hora ante & postmeridiana & quarta h[ab]it
, medij motu lune, cervi lune & argum[en]ti
mediu[rum] e[st] de decibus v[er]is quodq[ue] & se scilicet in
abaco, de his (ut affert) adierit nihil, h[ab]it ha
bit in certo lune in p[er]ta tabula equationu[m]
lune & e[st] fronte in lineis minuci quere
& ampe quod in e[st] dicto invenies de equa

ceteri in huiusmodi demonstratione adde ut minime
 et si in cetero ultra figura π & σ minime
 fuerint, veripe etiam deum in tra A ut in
 et qua pte proportionalitate queadmodum in 8^a
 opposicione de ple dominus, et per eundem
 equationem ceteri equata et vera, qua sub
 argumento medio in suo titulo adde ut minime
 extra notulis Vide etiam ibidem p^o ubi intusi
 in cetero hinc minime proportionalia q^o scia
 ad ptem Preterea eadem equationem ceteri equa
 adum, cetera hinc adde ut minime a me
 dio argumento hinc et erbit argumentum hinc
 equatum et verum Quia habito in isto intra easte
 tabulas equationum hinc quado minime g^ostante
 in hincis minime et arripe equationem argumenti
 in directo ceterum in hincis assignatione
 adde ut minime p^o tabella te docebit Ceterum
 eij dea et nota tra A ut in si σ est Arripe
 etiam ibidem diversitate diametri circuli deum in
 dea eij et tra demonstratione si σ est 1. p^o in ar
 gumento equo ultra figura π & σ integra fue
 rint minime ut q^o hinc de dea et minime

Summa est p^o p^oportionalis in et hoc est un-
 saliter verum et hoc est ratio argum^{ti} p^o verum
 arg^{ti} in repta appellat sine examinata
 per se prima Postea de Similitudine Diametri
 ratio p^o p^oportionalis p^o p^oportione mini-
 tra p^oportionalis q^o dicitur p^o p^oportio ad 60
 Linea p^o p^oportionalis addit equioni argum^{ti}
 sine examinata, et p^o p^oportio equi argum^{ti}
 vera et p^o p^oportio q^o equatio p^o p^oportio et ultimo ex-
 aminata vocat Linea equatione addit ut sub-
 trahit p^o p^oportio quod hinc equi equi a
 medio motu hinc p^o p^oportio et p^o p^oportio
 et quod p^o p^oportio est verum long sine verum motu
 hinc ad hinc p^o p^oportio in zodiaco primi
 mobilis hic notate sunt ratiola tres prima
 quod si in terra hinc inuenies o in mi-
 nute p^o p^oportionalis, hinc no est op^o p^oportio
 p^o p^oportionalis verum motu est ut dicitur
 p^o p^oportio diametri inquitur Na hinc equi sine
 examinata erit equi p^o p^oportio examinata et hinc
 terra equi hinc est in ante de ferentis

Ut valde spe Seda habet minimam proportionem
 naturalibus et secundum ad pte si demum in
 primo vero inuenitur in diversitate dia-
 metri 0 in pte et 0 in minima tunc mi-
 nima proportionalia nulli exiscent neque
 massam erit quare pte proportionalitate in
 diversitate diametri, sed ratio primo exami-
 nata erit verum pte examinata, et certum
 corpus lunare tunc erit in ungue vero
 ut opposito angulo vero epindli, et ex
 sequenti argumentum verum erit 0 5, 0 9, 0 in
 aut 0 5, 0 8, 0 in, Tertia si pte erit
 quod minima proportionalia pte fuerint
 80, tunc verum non est massam pte in
 proportionalia verum pte proportionalitate de di-
 versitate diametri; Sed pte proportionalitate tunc
 pte est ipsamet diversitas diametri, q
 tunc tota addit epindli primo examinata, ut
 fiat ratio argumentum pte examinata et
 tunc certum epindli est in opposito angulo
 deficiente aut valde vicinum.

Nunc quo fudij antedicta intelligat, exemplum
 generis subiecta est Reperit igitur motus
 oca (15 medij motu hinc Ceteru hinc, Ar=
 gumentu mediu hinc) ad meridie 25 diei
 martij anni noni mcccc, numerati sup
 millesimum & quingentesimum post repositu in=
 numeratu, & p^o quarta hinc suppositu
 si scilicet

Medij motu hinc	Ceteru hinc	Ar ^m mediu C
5 9 m 2	5 9 m 2	5 9 m 2
2 7 40 41	3 20 59 47	11 2 18 38

Et quia ceteru hinc 15 3 2 21 fere m ya=
 tet inveni Intro in tabula equationu hinc
 m tribu figuris ceteri, q in capite tabule re=
 pio 2 in linea distat sub tribu figuris
 intro m 21 qdibz ceteru ceteri, 2 e diverso
 qdum sub titulo eqria ceteri offendo equatione
 ceteri 15 13 9, 6 m. m nota adde m m m
 etia ibide minuta pportionalia sub eorum
 titulo 38 q p^o p^o p^o ceteri igit
 ceteri q^o nota adde aditio argumento hinc

medio & emergit argumentum lineae verum
 & equatio β 5 5 $\bar{v}$
 equationum in gradibus & capio 11 5 argumentum
 in pede tabulae & 15 β argumentum in li-
 nea ostendit & ex transverso horum sub titulo
 equatio argumentum inuenio equatione ar-
 gumentum $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ nota adde, quae signa
 argumentum in pede tabulae offendi, utique
 etiam differentia $\bar{v}$, 38 $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$
 et eo β argumentum verum β 25 minuta
 ultra β integros, & de 25 minutis ar-
 gumentum & decia $\bar{v}$, 38 $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ tabula
 proportionum accipio β proportionate $\bar{v}$,
 56 $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ ostendit ostendit proportionum
 de β tradita, quae β β β β β β β β
 inuenio de equatione argumentum & equa-
 tionem $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$
 minata $\bar{v}$ nota adde Cuius argumentum etiam
 vero in tabulae equationum accipio differentia
 diametri β 0 5, 35 $\bar{v}$, $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$ $\bar{v}$
 & $\bar{v}$ $\bar{v}$, & facta proportionum habeo differentia

equata 0 5 34 in de qua 7 in proportio-
 nalia per servata 13 38 veripio per propor-
 tionate 13 21 in, 32 2 q addo equationi
 argumenti primo examinata, et colligo -
 5 in 2 in nota adde Equatione 13o exa-
 minata 13a 13o nota adde, addo medio
 motu luna et dabit verq motu 13 5 5 in 2
 est igitur luna 13am veru eiq motu in
 II 9 5 11 in hoc, qd fuit optatu Non
 nullas veritates operationu in hac expositione
 intactas misereq lina ut faceret fuit, et ce-
 memorare in expositione 8a de ple elin
 possint, ingenio lectoris relinquenda reserung.

Propositio septima

Tarditate, velocitate aut equalitate lune pseruati
 luna nullatenus potest fieri retrograda neq stationaria
 Sed ipsa h3 loco istaru pseruati motu aut me-
 tue diminitu + tardu, na ipsa est in pseruati
 sui epiridi Et motu angustatu + veloce r est
 in inferiori Et motu equate + medi in est
 sup utraq latera ipsiq epiridi Duplici aut via

lūne tarditas, veloxitas aut equalitas sciri potest
 lūnam sicut totum esse verum ad hunc aut per
 positum argumentum verum aut equatum quærit
 quod si fuerit minus tribus signis rominibus
 2 5 gradibus, aut plus 8 signis 2 25 gradibus
 cessabit mensura tarda, quia tunc luna est in
 superiori parte sicut epicycli, in qua ipsa 9 signis
 motum consequentia facit, ergo de medio motu
 nonnihil minuitur quæ mensura diminuta aut
 tarda de lūna si argumentum verum fuerit
 plus 3 signis 2 5 gradibus aut minus 8
 signis 2 25 gradibus, aut mensura antiquetata
 aut velocior, quæ tunc 7 inferiora parte epicycli
 voluit, et sic per hanc successione signorum in
 epicyclo motus, et medio motu aliqd addit
 ergo mensura mensura velocior vocat in transmissis
 aut perdit lūna de esse mensura epicycli Alia
 via 9 signis certior videtur hoc est Habito
 vero motu lūne ad rectum tempus, quod iterum
 verum est motu post unum diem intervallate, et sub
 tractat tempus de seculo et si minus remanet
 epicycli 13 gradibus 2 11 minutis, lūna epicycli mensura de

Si minor, tarda, & quanto minor tunc tardior
 Si maior, veloci & quanto maior tunc velocior
 Gratia exempli repetat q̄ prima via regu-
 menti veri & positionis antecedat $\text{st } \overset{\circ}{6} \overset{\circ}{5} \overset{\circ}{\text{vi}}$
 & quia magis est 8 signis & 25 gradibus
 igneudo linea esse nisi tarda aut diminuta
 Pro ista aut via refimat vey moty ppo-
 sitionis pcedat ad meridie 25 dies martij,
 in suppositat $\text{st } \overset{\circ}{2} \overset{\circ}{9} \overset{\circ}{11}$ & q̄sito minima-
 hie vey ad meridie dies sequit $\text{st } \overset{\circ}{26}$ qui
 pcedat est $\overset{\circ}{2} \overset{\circ}{21} \overset{\circ}{9}$ subtrahat p̄ng a p̄to
 remanent $\text{st } \overset{\circ}{11} \overset{\circ}{8} \overset{\circ}{58} \overset{\circ}{\text{m}}$, cum numeris
 remanent minor est 13 gradibus & 11 minutis
 quare linea motu tarda appellat

Propositio octava

Argumentu veri latitudinis lune facile inue-
 nire Argumetu lati^{nis} lune veri est arg 30 =
 diari a linea veri moty capite ducendo ad
 linea veri moty lune numerat p̄dm signoru
 p̄ntessione numerat Argumetu de, q̄a eo me-
 diate arg alig veyt, & q̄a arg inuey est lune
 lati^{do} p̄deo arg^m lati^{nis} lune nominatum est

Veni, qd vsq ad linea veri motu lune p tenditur,
 unde ab arg^{to} lat^{is} lune medio differt, de his
 & alijs deinceps abunde dicemus Vnde ppositioni
 me pposita satisfactio, p pecta hinc quat
 Verg motu lune ad temp obtinet, & ad id p pecta
 ante pecta hinc Veras capity ducimus. Sicut
 kartoy vero motu capity a vero motu lune
 constipit 12 signis si alias substantia pferi
 negat lund remanet argu^{is} lat^{is} lune veri
 numerabilis Exceptu breue Verg motu lune
 ad 25 die martij III p pecta capity gabet
 5 5 in Verg aut capity ad eund die p pecta
 2 9 11 5 5 in que a motu lune
 pposita ginet 8 16 34 que a motu lune
 in 12 signoru constipitione pncipio & amec
 get argu^{is} in lat^{is} lune veri 13 5 22 37 i

Propositio nona

Latitudine lune p tabula murecare Lat^{is} lune
 est distantia eiq ab ecliptica Lat^{is} dicta qd ta=
 lis motu est p dnu zodiaci lat^{is} Et qd duplo
 septentrionalis 13 in quingredi motu 109 sept^{is}
 i. p^ole arctice tedi Meridionalis aut in in
 austru i. 109 p^ole antarctice 109 Et exen
 p^obet p^ole in lat^{is} ascendentem et descendentem

Quamvis expositione quae hinc sunt brevitate sua
 missa facio Lat^m igitur hinc si forte rixi =
 eris Cui argu^{to} lat^m hinc vero per antea =
 dete recte intra tabula lat^m hinc et si
 arg^m fuerit a 0 in signis usque ad 6 signa
 tota hinc infra numerum signorum in capite
 1. superiori per tabula, et per argu^m hinc in linea
 descendente usque ad 30, et in angulo
 rotundi terminati linea in qua accepisti per
 argu^m et linea in qua accepisti numerum sig-
 norum invenies lat^m hinc scripta per gradus
 in 2 et 2 Quod si in arg^m sunt 6 signa
 et plura, tunc investigabis ipsa in pede id est
 inferiori per tabula, et per in linea ascen-
 dente ab uno usque ad 30 et in angulo tot
 offendet lat^m hinc scripta gradibus, in 2 et 2
 et hoc per in per proportionali si optet per
 per lat^m hinc sept^m astut si arg^m lat^m hinc
 fuerit minus vel signis communibus Sept^m aut
 descendens si fuerit plus vel signis et minus
 per Quod si fuerit plus 6 signis, minus aut 9
 erit lat^m meridionalis desit Quod si fuerit

plg q signis erit meridionalis astus Quod si
 arg in lat^{ne} equatu fuerit 0°, 0°, 0°, erit
 linea sine lat^{ne} prise in capite deorionis Quod
 si fuerit 0°, 0°, 0°, erit iteru linea sine
 lat^{ne} in tra rade deorionis Quod si arg^{ne} =
 tu fuerit 3 signoru prise, h^o linea lat^{ne}
 sept^{ta} maxima 5 gdm^o et tude si arg^{ne} fue-
 rit 9 signoru prise h^o linea iteru lat^{ne} meri-
 dionale maxima 5 gdm^o Exceptu hinc
 propositioi tale subingred^o est, ad 25 dies
 martij anni noui m, 7 8 hinc signoru est
 arg^{ne} in veru lat^{ne} hinc 5 22 37
 in capite tabule inuenio 2 22 gdm^o in linea
 de p^o in qm rannu unguilo offendo lat^{ne}
 5 in 2 m dia 5 minutu 2 nota m.
 0 41 42
 2 sumpta p^o p^oionali & dia 5 minutu
 2 37 minutu arg^{ne} h^o in 2 gdm^o a lat^{ne} m^o
 p^o m nota subreant, remanet 0 38 37
 lat^{ne} de sept^{ta} h^o de h^o, capitali titulo id ostendit

Propositio decima

Veru motu lune in vna hora aut pluxib^o
 2 horaru fractionib^o elicare Caeles via est
 ut quat^o veru motu lune ad p^o p^o ab hinc h^o

optate, & ita ad fine eige, tunc dicitur motum
 erit vero motus in una hora quibus dicitur plures
 horis via multiplicationis facile accommodari potest
 facilius tamen per tunc arguitur hinc vero ad re-
 tu hinc extraxit tabula veri motus hinc in
 horis & minutis ingere, quaredo signa &
 quibus aut diminutiones ipsius arguitur in regit aut
 pede tabula, quibus regit in late docto aut
 lenio ad plures accipe horas oblatas in
 quibus aut hinc autem rotam horam & ac-
 quibus hinc in regit tabula, verum motu
 hinc horis oblatas respicere invenies Hand
 diffinitur de unig hinc motu apud est de
 minutis aut horarum parte ipsi sumendum est in-
 ditur, solitudo hinc denominatione
 hinc opatio petit) & una dicitur variata
 In exemplo desumo verum motu hinc ad
 mensura 25 dies martij & 7 postea hinc
 calculati 15 2 9 11 hinc arguitur hinc verum
 6 8 in hinc invenies verum motu hinc
 11 15 26 hinc invenies verum motu hinc
 & eode die see horam Officio igitur arguitur
 hinc verum in pede tabula veri motus hinc

in horis 17 15 $\frac{5}{8}$ 15, et in directo 6 horarum
 in oppositum in omnino angulo habeo.
 $\frac{5}{8}$ horam verum motum hinc 6 horarum, q^{ue} vero
 3 motum hinc ad meridiem predicti diei quantitas
 addit, verum ad horam 6^{am} meridie est
 dit 15 $\frac{5}{8}$ 8^{am} et ab eodem subtractis
 Verum ad hora 6^{am} facta ante meridiem relinq^{uit}
 tale $\frac{5}{8}$ 8^{am} 8 Si quis autem petierit verum
 motum hinc in fractionibus horarum parte 30
 minutorum sic agat ut in doming de ho-
 rit et a directo 30 minutum offendet 15
 m. no^{ta} q^{ue} in h^{is} et co q^{ue} n^{um}
 fractionibus inq^{ue} est tabula q^{ue} una d^{omi}
 variand^{um} est et 12 $\frac{2}{3}$ no^{ta} mⁱⁿ et r^{ati}o in
 opposita hinc minuta et $\frac{2}{3}$ motum vero hinc
 ad meridiem p^{ro}nominate a directo, verum eiq^{ue}
 motum p^{ro}t meridiem 30 mⁱⁿ q^{ue} flub^{er}
 15 $\frac{5}{8}$ 8^{am} 26 12 h^{is} Magna est q^{ue}ris
 tabule utilitas, q^{ue} ipsa em sing^{ul} motu
 hinc dimⁱⁿu^{it} in una aut pluribus ho-
 ris, que b^{er} hinc appellam^{ur} per ipsam

habito vero motu lune ad meridia facile
 numeramus eius verum motum ad tempus
 quodcumque ante aut post meridiem Item
 in tabula veram quatuordecim & oppositorem
 quadratorem solis & lune & vniuersalem
 cum aspectum lune in solis & propria
 in supputatione eclipsium solarium & luna-
 rum remodissima est
 Tabulam lunarem compositionem & correctionem per
 duas propositiones vltimas solis abinde
 manifestantur quare ad easdem lectores remittimus

Compositio instrumenti lune
 Lunare instrumentum artificialiter componere
 De orbibus lune, eorumque & ipsius lune varietate & diversis
 motibus theoretice & arithmetice tractamus Restat nunc
 ut ostendamus quomodo ea quae dicta sunt de luna, eius
 & orbis ipsius motibus perueniri possint in nostro ma-
 teriali ut per ipsum possimus esse luna quod
 nunquam esse potest Non autem studium aliquid ponere
 in nostro instrumento nisi quod necessarium fuerit
 poni in eo quatenus pertinet ad equationem motus eius

Anipia ipis tabula una rotunda valde planam
 & polita, & in medio eius pinga puncto d
 representata totum mundi, positosq; pede vicini in eade
 puncto d & alio extero descripta vicinia unum maris =
 re q; potero describere in ea tabula Et sic vic =
 nity iste orbis signorum, quae quindecim duodecim
 diametris, ipsiq; diuisa in 12 figura & sub
 eo facta alios res vicinos graecicos sibi Ita
 quod sicut distat a puncto qd int^r eos ponat
 diuisiones totiq; vicinij, & Eius totum distat a
 puncto quod int^r eos possint parui numerici qdint
 distinctioem γ 5 & 5, & quatuor facti distat
 a tertio quod int^r eos describit nota signorum
 Et fiant haec & oia qd eod. modo sunt
 dicta est de sola & eius figura visiq; facile
 indicat Postq; cum haec disposita, relinquat ali =
 quod modum spatium in una suam diamet =
 rorum infra interiore vicinij, tunc quatuor
 volumus distare vicinatione maiore epistoli
 lineae ab ipso interiore vicinij Residuum vero
 spatium qd est in eade diametris vsq; ad punctum d
 diuisa in 96 ptes, primo in 3, deinde quatuorq;
 diuisa in 4 & erunt 12 & deum quatuorq; in 8

et hoc facta fuerit 7 12 et 8 in suis partibus De
 istis 9 5 partibus angustia 12 partes et 20 m. loco
 quoniam punctum dimiduum unius partem, a parte alteri d. nu-
 mero 10/12 ante signum, et ubi terminabitur punctum
 nota e. l. et q. e. adu. erantur hinc d. r. r. u. de-
 fractis epinellum hinc descripta igitur circa centrum
 d. et s. d. m. spatium e. d. r. r. u. e. k. q. est r. r. u.
 r. u. l. g. p. u. g. que descripta r. r. u. erantur hinc aut
 quod id est adu. descriptis epinellum hinc ad
 motu orbis descriptum angustia hinc circa r. r. u.
 t. u. orbis signum q. signum p. r. e. s. s. i. o. n. e. m.
 Praterea a puncto e. 10/12 r. r. u. orbis sig-
 norum angustia de p. d. i. t. i. s. 9 5 partibus 60 partes
 et ubi terminabitur punctum nota a. l. et q. p. u. r. t. y.
 a. p. u. r. t. y. angustia descriptis epinellum hinc aut erantur
 hinc et linea a. c. p. u. n. d. i. a. m. e. t. e. i. g. d. e. l. i. n. e. a. b. o. i. g. t.
 officio r. r. u. i. s. p. u. g. a. t. e. n. i. c. e. t. e. p. d. i. m. s. p. a. r. t. i. m.
 a. c. r. e. n. t. u. a. e. q. est descriptis epinellum
 hinc l. i. n. e. g. a. m. a. p. u. n. c. t. o. a. 10/12 r. r. u. orbis
 orbis signum de p. d. i. t. i. s. 9 5 partibus angustia
 6 partes et tertia parte unius, q. est 20 minuta
 et ubi terminabitur punctum nota e. l. et q. p. u. r. t. y. e.

p[ar]te angulo eximili quado retu eximili est in
 angulo deflexo, furo igit sup retro a z p[ar]tem
 spatii a e, m[er]itu e f id erit eximily hunc
 line part dividere in 12 figura z idlib[et] sig =
 m[er]itu in 30 p[ar]te ut in eo possint p[ar]te in =
 m[er]itu oes p[ar]te omnium argum[en]torum hunc line
 vero eximily e f est minoris quantitat[is] q[uam] p[ar]te
 dicta divisio requirat, magni em admodu
 oporteret esse instrum[en]tu ad hoc ut eximily
 hunc possit in ea dividi p[ar]tem p[ar]te
 p[ar]te sup retro a dicta m[er]itu aliu, p[ar]te
 m[er]itu hunc p[ar]te p[ar]te p[ar]te p[ar]te p[ar]te
 hunc p[ar]te p[ar]te istig m[er]itu 23 p[ar]te 32 m[er]itu
 de p[ar]te p[ar]te deinde vero infra istu m[er]itu
 z sup idu retu dicta aliu m[er]itu p[ar]te
 distat a p[ar]te q[uod] int[er] ipso possint p[ar]te d[ist]at
 m[er]itu 300 It[em] em infra istu m[er]itu z sup
 idu retu furo p[ar]te m[er]itu, tunc distat a
 p[ar]te quod int[er] ipso possint p[ar]te m[er]itu p[ar]te
 distat a p[ar]te z 5 z 5 hunc sup idu retu, distat
 la m[er]itu 4 tunc distat a p[ar]te q[uod] int[er]
 ipso possint p[ar]te m[er]itu p[ar]te p[ar]te oia
 z em divisioes em furo p[ar]te p[ar]te p[ar]te

Supra in membris ceteris solis Sed in istis de
numeris quibus et signorum facta quod modo
ei quod fieri de sole Junia aut ab angis
epicuri et quod parte numerum ta quod dicitur
per signorum X/3 de qua non linea in signorum per
sui epicuri motus X/3 oridate et in inferiori
X/3 oriente ut dicitur est in theoria lineae Ode
aut alij parte epicuri Postquam autem hoc omnia efficitur
fuit ita quod circa defectu epicuri quod est partem
et motum circa retia orbis signorum quod est
partem d X/3 oridate et per signorum signorum
et retia epicuri per manifestationem defectu X/3
orientis et ad signorum signorum Sic enim oportet
esse dispositionem istam infra sunt et theoria
lineae per manifeste apparuit Hoc autem fa-
ctum tali ingenio non gravato totum spatium in
vicinitate quod est inter montem et et incedere Montem
et montem quod defectu sunt per divisionem orbis
signorum et facta gravitate ista valde est partem
fuit possibile ut ad locum ut non aliquis in partem
meto oportet ad hoc, ut singulis alij tubile
plane figure et magnitudinis oportet limbo
aliquo, in quod sit descriptio viciniae signorum facta

p'dito modo, et in cetero eius supposita tabula f'iti
 et equali r'iculo c' & ita videlicet q'd ista
 tabula c' & l'imb' sint e'alis alti^{mo} Et volo
 quod ista gravitas sit t'ra p'funditay, quod
 r'egis ab ea g'te r'ing supposita sit r'isa =
 met supposita tabula possit alia gravitate
 r'egis In qua aliud r'egis r'ing supposita sit
 r'ipmet supposita tabula possit r'ollorari, et sint
 ista gravitas, no' p'p'dimilari^{nt} q't d'ist'adens
 sed ee p't r'iculi c' & d'olinet in eis p'p'ido
 X/s r'iculi d, et ee p't r'iculi f'ignoru' d'olinet
 etia in eis p'p'ido X/s r'iculi f'acta ext'ior
 totig tabula, ut r'egis in r'isa gravitate locuti
 no' possit inde e'ere Postea fabricabo alia ta-
 bula isti gravitati simile, qua r'ondo tabula
 mag' r'eci et'icini ut tabula d'efecte r'ing, et =
 et'icini, q' in p'p'ia fuerit in gravitate p'dita
 monent in ea uniformit^{er} et equalit^{er} In qua
 d'ist'ita r'iculi d'efecte ep'iculi l'ime, et ep'i-
 riculi eis p'dim' v'icoy eis r'iculatione, v'ic
 p' & op'ocina quomodod' sup' d'isti est Et sup'
 r'iculi r'isig d'efectay ep'iculi q'd est p'nti c'

Describitur in ista tabula duos rivulos quoniam unus
 supergreditur aliquantulum epinellum oppositum rivu-
 lationis quod sit g g, et alij aliquantulum subsistat
 eide quod sit l m postquam autem istos rivulos ita
 descripsero faciam in ista tabula quod de tabula
 motu rivi curvati ut describitur angulo curvati
 gravitate alia inter rivulum g g et rivulum
 l m, et faciam ea eodem modo quo fieri solent
 ut ad locum ut ne videretur in hoc, ut
 secundum via limbi secundum quoniam si perferretur facies
 duos limbos limbaris formae, quoniam unus erit
 sicut figura g g intra rivulum g g et inter
 rivum rivulum et extremum, quod est ce g g
 l m et ce eig opposito prouta admodum limbo
 rivulatus et alij sicut figura g g intra
 rivulum l m et rivulum c k. Sicut ista gra-
 vitas adeo profunda ut rivi ab ipsa locutione
 possit alia gravitate verige in qua rareat
 et movetur epinellum oppositum rivulationis
 et tunc sit ipsa etiam perpendiculis descriptis
 sed delinatur in g g interiori x x rivi et in
 g g exteriori x x rivulatus ut rivi ab ea
 locutione non possit inde eice postea faciam aliam

tabula isti gravitati spiritum qua verbo tabula
 motu ceteri spiriti ut ceteri hinc ut de-
 scribitur hinc In qua descripta ista re-
 sili deffusa spiritum hinc & spiritum
 eius ad unum utque revulsiōne, & facta rasi
 in ea gravitate alia ad unum quantitate q̄ est
 int̄ cetera cetera q̄ revulsiōne spiriti
 oportune revulsiōne & interiori s̄ spiriti
 voce revulsiōne q̄ facta uno p̄ditiōne mo-
 dū quod etia facta tali modo quod ipsa
 veniunt ad interiora & exteriora in rasi
 s̄ inpositi possit egi ad ea Deinde facta
 alia tabula isti gravitati s̄ qua verbo
 tabula motu spiriti In qua descripta epin-
 rati oportune revulsiōne q̄ & revulsiōne
 & suas divisiones, subscribendo muros p̄diti
 signori quoadmodū p̄diti est quilibet part
 grana tabula motu spiriti in gravitate
 sua & facta tabula motu ceteri spiriti ut
 ceteri hinc in sua Et sint ora ita ordi-
 nata q̄ nulla istarū tabularū sup̄veni-
 unt alteri Sed om̄ gravitatem & gravitatem s̄
 q̄ s̄ s̄ s̄ una Et quilibet tabula movetur

in quantitate sua motu lunae & aequi. Ita quod
 tabula ista tangat quicquid ex omni parte
 & omni modo. Postremo facta sunt signa
 notabilia in puncto aequi defectus. In puncto
 aequi tabulae defectus aequi correctionis et
 ipsius defectus eximium, & unum in puncto
 aequi eximium oppositionis revolutionis
 & infirmitate retro orbis signorum quod est punctum
 istud dicitur unum tenuissimum & aliud re-
 tro eximium quod est punctum a, & istud ali-
 ud in puncto a quod diametraliter
 opponitur puncto c retro defectus ^{aut emersion} in puncto
 puncto c &

Cum autem volueris equare lunam hoc est
 verum eius locum in zodiaco invenire per illud
 instrumentum Ad hunc oppositum quod vero tempus
 datur per oppositum quartum aut quintum
 gradum quo medius motus lunae Ceterum & Ar-
 gumentum medius aequi. Quibus habetis principium
 medius motus lunae & videtur ubi terminet in orbis
 signorum impetudo ab aequo & procedo per diem
 ordinem signorum, istis factis nota ut materiale

Ut solis in intellectu Anigma itaq; fitu ligatu ad
 partu d. i. ad certu orbis signoru & extendu usq;
 & hanc nota in signata q; terminat modum
 motu lune, & recurrenda tabula motu cetri epi-
 circuli ut qd id est certum hinc quisp; cetri epi-
 circuli radat dicente sub isto filo Deinde ab ista
 nota q; signoru ordinacione numerabo certu
 lunu, aut pdum signoru pmissione ab initio
 aricy pdum modu expositu in fine fue q; te
 opposicionis et ubi fuerit numeru cetri ibi ite-
 ra facia nota Postea ponu filu partu d
 ad ista nota pdum & maxime tabula motu
 cetri epirculi fice pdum filu in q; ea posu
 , numeru tabula motu cetri certu ut
 qd id est defectu ang; quisp; signu angis
 defectu radat sub isto filo Exung aut def-
 cet & cetru epirculi disposita in isto insignito
 maxime quomodum fit in celo Est enim
 utruq; eoru sub isto partu orbis signoru sub
 q; debet esse Sol q; ut tradit Georica pdum
 modu eig motu radit in medio eoru, ut
 est simul in medio motu lune & eig certu
 partu in media quortione solis & lune aut
 in opposita amboru simul certu ut in opposita

media filio & hinc Post hoc autem summa media
argumenti hinc & per ipsum in epistola op-
portune recitationis, & ubi terminabitur
arg^{ti} in epistola ubi facta nota tunc igitur
annexa filio ligati ad punctum & deest ad punctum
demonstrabitur puncto retro differens oppositum &
certa ipse per totum epistolam usque ad extrema
manifestationem usque, & recedens tabula motus
epistolae quousque usque epistolae radat dicitur
sub isto filo Et tunc filio ligati ad centrum
epistolae quod est punctum a certis ad nota
per signata quae terminat argumentum hinc
, & considerabo ubi istud filium seriat manifestationem
verum e f quod est epistolae hinc primum veritate
, & per illud punctum certis filio ligati ad pun-
ctum d & ubi istud filium serabit ubi signatu-
m ubi certis hinc primum verum ergo motum Quod
si per hoc instrumentum volueris sive utrum hinc sit
omnes tarda aut rursus velocius, facias quod filium
quod ligatum est ad punctum d quod tangat epistolam vere
recitationis et utraque per, & si fuerit hinc in
omni signatu- m dicitur quod ubi certis rursus

tarda Si aut inferiori ipsa erit rursu veloci
 Partemque etiam rursus operationem tabularum
 in equando linea, quemadmodum scribitur in sole
 Dico ergo quod si luna esset supra in vera angie epi-
 riali ut in eiq oppositione, verus motus lune supra
 esset idem quod medius vero medius motus lune (ut
 in eiq theoria dictum est supra) in dicitur per lineam
 ductam a recto mundi per centrum epiriali ad zodiacum
 qua oportet trahere per vera angie epiriali et per
 eiq oppositionem Inare si in esset, linea medij
 motus lune et linea veri essent linea una Non esset
 igitur necessarium equare luna sed solum quare me-
 dium motum eiq Vnde aut non est ita, immo gtingit
 luna esse in quibus parte sui epiriali quemadmodum
 manifestum est in eiq theoria Necessarium ergo
 fuit scire in qua parte epiriali esset et quanta distaret
 ab angie vera epiriali Vbi aut esset in epiri-
 alo non potuit sciri nisi per motum eiq uniformem
 et equalem in epiralo quod sumit ab angie me-
 dia et deo a q^m medij Quod de illo motu uni-
 formi facte sunt tabule que ponunt distantiam eiq
 ab angie medij epiriali Distancia aut lune ab
 angie vera non potuit sciri nisi scire distantiam

retii epiruli ab auge sui differat, qui scilicet
 har distatia, variat distatia auge medie epi-
 ruli ab auge vera Invenere sumit tabu-
 larum retu hinc in ring directo in tubulis
 invenit distatia auge medie epiruli ab
 auge vera eide, qui her distatia variatur
 scdm varietate retii epiruli (sicut facile ee
 tubulis & etia iustro patere pot) & nihilat
 in tubulis her distatia equatio ceti qa &
 retu hinc indagat Et quia hinc in suo
 epirulo movet in superiori pte X^og orientem
 cetu aut certe ring & signis, pcedit
 auge vera auge media ipsiq X^og orientem
 et aut certe p^og & signis, pcedit auge me-
 dia vera X^og orientem (in in theoria h^ode de-
 monstravimus) Veresse est ut retu hinc certe
 ring & signis p^og distat hinc ab auge
 vera epiruli qua a media scdm qntitate
 equatio ceti Cetu aut certe p^og & sig-
 nis ring distat ab auge vera q a media
 eade qntitate Idcirco qudo retu est ring &
 signis addit equione retii auge^{to} medio, & qudo

est magis minimis, & hinc arg^m Veru, sine di-
 stantia lineae ab auge Vera epirculi. Supponatur
 etiam tubularum oppositorum, quod tunc epirculi
 esset in auge sui differat, & investigaverunt
 quatenus esset arg^m signorum intercepti inter lineam
 medij motu & lineam Vera motu ad eam distan-
 tia lineae ab auge Vera epirculi, qua suppo-
 fuerunt taliter quod transferret aliam lineam a retro orbis
 signorum, & retro epirculi usque ad firmamentum
 transferret quod ab eodem retro linea recta & principia quo-
 vultibus ordinis epirculi, & significat quatenus distaret ter-
 mini istius lineae a termino finis lineae, & distancias
 illas voraverunt equationes argumentorum, & scripserunt
 qualibus in directo sui argumenti. Cetero ipse epirculi
 eunte in auge sui differat, intant in arg^{lo} Vere
 quod hinc idem est quod medij & finit equatione
 arg^{hi} sibi correspondente, quae est distantia Vera motu lineae
 a medio motu eius. Considerant igitur si arg^m lineae
 est magis 6 signis, etiam Vera motu est magis me-
 dio & quod linea movetur in epirculo in superiori
 parte usque oriente & in inferiori usque oriente. Tunc
 igitur addunt equationem arg^{hi} super medij motu & hinc
 Veru. Si autem arg^m fuerit minus 6 signis, Veru.

motu aut minor motu medio in quantitate argu^{ti}
 Tur ergo minuitur eptione arg^{ti} de medio motu
 et relinquetur eis vix motu, et ita posuerunt arte
 equandi ratio epinili eente in ang^o differente
 quemadmodum est in omni quantitate et oppositioe
 medio solis et luna. Et aut alibi eente, ma-
 iores sunt oes eptiones quilibet argumentorum
 et tanto maiores quanto plus ratio epinili sunt
 propinquam oppositioni ang^o ubi enim sunt oes
 maxime supposuerunt igitur ita ut quod ratio
 epinili esset in oppositione ang^o differente
 et investigauerunt quanta esset ratio argu^{ti} vix
 grad^u, et quanta argu^{ti} diuina gradum et ita de
 ceteris, et subtraxerunt eptioes omni argumentorum
 priores de suis partibus modo repta, et residua
 scripserunt in directo sicut argumentorum. In directo
 enim vix grad^u scripserunt excessu vix grad^u
 ratio epinili eente in oppositione ang^o diffi-
 rente sup eptione vix grad^u eo excessu in ang^o
 et hoc residua vorauerunt directate dia-

Hec est mens
 ptyo. et rapani
 aliter scribit
 geoc. pte.

metri renali beatus Rinost quilibet illorum
 excessum posuerunt 50 ptes, quas vorauerunt
 minuta proportionalia, et investigauerunt in

qualibz distantia retis epirculi ad angu differentiis
 , quatu ce illis cessibz adderetur eptionibz argu-
 meton (retis epirculi cente in quib loco) super
 opposit primis positas , q fut retis epirculi cente
 in angu differet , har qtu pte pnterent in di-
 recto singulibz retis & vera nent ea minima ppe-
 rionalia to qd demonstrat quatu de cessibz equa-
 lionu argumenton debeat sumi retis epirculi epi-
 stea alibi qua in angu epirculi ut aij opposito
 Intuat qtu n retis & sumit minima pportio-
 nalia & intuat n argu^{to} & sumit eptionem
 argu^{ti} , & etia distantia diametri circuli brevis
 , & eptionem argu^{ti} sumit quatu distaret veri
 motu a medio si retis epirculi esset in angu ,
 & distantia aut diametri circuli brevis , sumit
 quod factu cerederet distantia veri motu a medio
 si retis esset in opposito angu , distantia etiam
 si idem retis esset in angu , & minima pportionalia
 sumit quod retis epirculi cente ubi est factu debet
 distantia veri motu a medio ceredere distantia coru-
 , si retis esse in angu , quatu illa minima fut
 ad 60 sumit qtu totum pte de distantia
 diametri ut quatu fut minima pportionalia ad
 60 & addit illa pte fut eptionem argu^{ti} primis

fupta, & hinc equatione argu^{ti} equata q est d =
 Media veri motu a medio, retro epicycli cente
 ubi est Haec igit^r equatione equata addit sup
 medium motu si argu^m est magis & signis,
 Ut minuantur si est minus, & hinc veri lon
 gitudinis Haec est igit^r causa totius op^{is} tabu
 lularum in luna ꝛꝛ

Metra mesiu solariu

Jan	Febru	Mar	Apr	Ma	Jun
Artis	examinat	faciles	iurium	metra	quippe
Jul	Aug	Sept	Octo	No	Decabr
Succipiunt	ignis	animu	herbatu	etq	grauati

Metra auresi numeri

1	2	3	4	5	6	7
2	plus	est	iduo	mulier	barbata	timenda
8	9	10	11	12	13	14
10	ostendit	qui	fert	salutem	mece	cruda
15	16	17	18	19		
Vinosi	hiv	rumperunt	regna	gregatim		

Mas veteris vltato omni die signu zodiaci quod
 luna possidet ad discere Certo die nigra missis
 ppositis, numeris 7, azimulos digitoru ad ini
 no eigne missis vsq ad die ppositu & signato

Ultimo articulo ampe ee metris suppositis itz
 Avhis examinatur in dictione hinc metris respon-
 detem, et a prima lra talis dictionis, numerata
 vsqz ad articulu Ultimo signate pdum ordine
 alphabeti inferis expositi, et hanc ibi radente
 nota diligenter preterea considerato et numerato
 in virtutis digitorum antea numero anni,
 Supra dictione metroru antea dicitur itz et plus
 est in antea numero venientes, vsqz ad un-
 deam antea numeri et arithmetice prima li-
 tera dictionis sup tale metru radet, a q pte
 lra numerabilis et alphabeti subamou vsqz
 ad hanc dicit qz diligenter notata et considerato
 ut signate metru, numerata signa zodiaci
 secundum ordinem eoru et articulos digitorum
 oia his locando pte lra aqua itz radent, pro-
 xima et pte q lra locabis nota hinc dicitur
 Aquae tu tripla, cetera numeratogz dupla, et qd
 radit in metru considerationis signu hinc in-
 dicitur Veru in anno bissextili post festu Ma-
 thie apostoli vsqz ad certu anni, pte in-
 mentioni dicit oblat unitatem superaddi
 oportet.

Alphabetum

A b c d e f g h i k l m n o p q r s t v e y z 29 Pz

Et quia dies unig concluditur hinc excedit
numerum litterarum rominis alphabeti, ea
propter et, con, tice, cum, abbreviata B
z, q, p, R, toto litterarum affumuntur
Et in metris auresi numeri predicti, littera-
rum vires tenentur Simile est in ditione
de syllaba tice in secundo metro mentionem
posita, que abbreviata B. P. Vini littere
tenet III

f i n i s